

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

март 2025 / број 150 3/2025

Накнада за употребу туђе ствари

- ▶ Понављање парничног поступка – први део
- ▶ Инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду
- ▶ Такозвани кућни затвор (казна затвора која се извршава у просторијама у којима осуђени станује) (први део – изрицање тзв. кућног затвора)
- ▶ Анализа претећих мејлова са становишта форензичке лингвистике
- ▶ Одлуке у извршном поступку и поступку обезбеђења
- ▶ Обрада података о личности запослених – преглед најновијих мишљења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности
- ▶ Заступање привредних субјеката у парничним поступцима
- ▶ Листе чекања у здравственим установама

Србија - Влагифор, водопад Гостиле

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Преплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:

Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:

Ана Фулетин

Сарадници:

Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Душан Рајковић
Жељко Албанезе
Зорица Ђаковић
Ивана Живковић
Иван Д. Милић
Снежана Марјановић

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014). - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У пракси судова појавиле су се различите одлуке које се тичу употребе туђе ствари и накнаде која се досуђује, тако да се сматра да по датом питању постоји неуједначена судска пракса и првостепених и другостепених судова, али и да су се у истој чињеничној и правној ситуацији доносиле различите одлуке. Међутим, анализом одлука на које је указивано утврђено је да не постоји неуједначена судска пракса у истој чињенично-правној ситуацији, већ да се поступа на различите начине због другачијег чињеничног стања, као и због различите правне заштите која је тражена. Стога су у овом броју у оквиру рубрике „Грађанско право” разјашњене различите ситуације и различити правни основи по којима поменути накнада може да се потражује са успехом. Уз то, у оквиру исте рубрике започета је анализа правног института понављања поступка, уз указивање на одлуке које могу да се донесу у извршном поступку.

Закон о безбедности и здрављу на раду прописује и мере надзора над применом сопствених одредби, па су у рубрици „Радно право” обрађена питања надлежности за спровођење надзора, шта се контролише, која је улога контролних листа, које су обавезе послодавца током надзора и које мере могу да се предузму.

У оквиру рубрике „Кривично право” размотрени су сви аспекти изрицања тзв. кућног затвора од стране суда, као и од стране судије за извршење кривичних санкција, док је у оквиру рубрике „Привредно право” тема била заступање привредних друштава и предузетника у парничном поступку.

Рубрика „Поводом” посвећена је бројним мартовским протестима у нашој земљи, као и међународним и домаћим прописима којима је право да се подигне глас регулисано, док је у рубрици „Кад језик пресуди” настављена анализа претећих порука, само што је овај пут акценат на имејловима кроз студију Керол Часки, уз осврт неколико примера из домаће судске праксе.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутих, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца” и „Регистар прописа донетих између два броја”.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* – ПРОПИСИ У ПРАКСИ отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа redakcija@legeartis.rs

Пратите нас:

- www.legeartis.rs
- www.propisi.net
- www.ingpro.rs
- www.facebook.com/IngProLegeArtis

Зашто баш **PROPI.SI.NET?**

- ▶ Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- ▶ Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- ▶ Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- ▶ Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- ▶ Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- ▶ Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- ▶ Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- ▶ Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- ▶ Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- ▶ Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- ▶ Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- ▶ Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- ▶ Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 4 Накнада за употребу туђе ствари
- 15 Понављање парничног поступка – први део
- 30 Одлуке у извршном поступку и поступку обезбеђења

РАДНО ПРАВО

- 37 Инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду
- 45 Обрада података о личности запослених – преглед најновијих мишљења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 57 Такозвани кућни затвор (казна затвора која се извршава у просторијама у којима осуђени станује) (први део – изрицање тзв. кућног затвора)

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 63 Заступање привредних субјеката у парничним поступцима

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

- 67 Листе чекања у здравственим установама

РУБРИКЕ

- 73 Портал читалаца
- 77 Кад језик пресуди: Анализа претећих мејлова са становишта форензичке лингвистике
- 87 Поводом мартовских протеста у Србији
- 99 Преглед прописа донетих између два броја

Накнада за употребу туђе ствари

Овде је у погледу института накнаде за коришћење туђе ствари фокус стављен на различитост чињеничних ситуација, улогу парничних странака и правни основ. Међутим, постојеће различите одлуке у истој ситуацији указале су на потребу разматрања наведеног института, тако да је у наставку исти по сегментима обрађен, али је и указано на правилну примену материјалног права када је у питању разматрање института накнаде за употребу туђе ствари.

Зорица Ђаковић,
судија Апелационог суда у Београду

Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

У пракси судова појавиле су се различите одлуке које се тичу употребе туђе ствари и накнаде која се досуђује, тако да се сматра да по датом питању постоји неуједначена судска пракса и првостепених и другостепених судова, али и да су се у истој чињеничној и правној ситуацији доносиле различите одлуке. Међутим, анализом одлука на које је указивано утврђено је да не постоји неуједначена судска пракса у истој чињенично-правној ситуацији, већ да се поступа на различите начине због другачијег чињеничног стања, као и због различите правне заштите која је тражена. Стога се указала потреба да се разјасне различите ситуације и различити правни основи по којима поменута накнада може да се потражује са успехом.

Важно је указати на то да накнада за употребу туђе ствари може да се тражи по различитим правним основима, тако да се у зависности од чињеница у сваком конкретном случају примењују и различити законски прописи.

Тако у одређеном броју предмета **сувласници непокретности** који нису у државини непокретности траже накнаду за коришћење од сувласника који користи целу непокретност. Тада се примењују правила стварног права, односно чланови 14, 15, 38, 39. и 40. Закона о основама својинскоправних односа (даље: ЗОСПО).

Према члану 14. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, сувласник има право да ствар држи и њом са користи заједно са осталим сувласницима у складу са уделитема, не вређајући права осталих. Сувласници имају право да заједнички управљају стварима, док је за предузимање послова који прелазе оквир редовног управљања (између осталог, издавање целе ствари у закуп) потребна сагласност свих сувласника (члан 15. став 1. и 4). По члану 43. наведеног закона, сувласник, односно заједнички власник има право на тужбу за заштиту права својине на целу ствар, а сувласник има право и на тужбу за заштиту свог права на делу ствари. На заштиту права својине сувласника примењују се сва правила која су предвиђена када се ради о тужби за повраћај ствари (члан 37. истог закона), како у погледу захтева за предају у државину тако и у погледу захтева за накнаду плодова које је ствар дала, накнаде штете због оштећења ствари, накнаде нужних и корисних трошкова (чланови 38, 39. и 40. ЗОСПО).

У описаним случајевима не може да се говори о употреби туђе ствари јер је држалац ствари користио своју а не туђу ствар, због чега нема места примени члана 219. Закона о облигационим односима, којим је регулисан однос власника и трећих лица. У таквим споровима утврђује се круг чињеница у вези са понашањем сувласника који није био у поседу непокретности, као и да ли се пасивно понашао или је предузимао радње ради уређења начина коришћења или деобе непокретности, због тога што савесни држалац није дужан да плати накнаду за коришћење ствари за време док је био савестан.

утврдити према тржишној цени закупнине која је за тужиоца, као власника ствари, настала због немогућности издавања у закуп и убирања закупнине у периоду коришћења ствари од стране бившег закупца.

Исто тако, у ситуацији када је неко лице имало правни основ коришћења неке непокретности, па тај правни основ отпадне, важно питање је да ли давалац непокретности на коришћење има право на исплату накнаде и уколико има, у којој висини.

У наредном специфичном случају тужилац је тужбом поднетом због стицања без основа захтевао да тужена буде обавезана на плаћање накнаде за коришћење стана намењеног алтернативном смештају интерно расељених лица, пошто је тај стан наставила да користи након истека три године бесплатно коришћења (на основу уговора о закупу на одређено време од 20. 8. 2009. године), без закључења новог уговора о закупу, али и након извршности пресуде од 12. 2. 2016. године, којом је обавезана да стан испражњен од лица и ствари преда Јавном предузећу „Општинска стамбена агенција”.

У датој ситуацији тужена је обавезана на исплату накнаде за коришћење наведеног стана применом члана 219. Закона о облигационим односима, који се односи на обавезу плаћања накнаде за коришћење туђе ствари, уз уважавање чињенице да је стан намењен за смештај интерно расељених лица, али водећи рачуна и о правима и обавезама које је тужилац преузео уговором од 24. 4. 2008. године, закљученим са страном агенцијом која у Србији реализује програм помоћи интерно расељеним лицима обезбеђивањем алтернативних стамбених решења, на основу ког је с туженом и закључио уговор о закупу на одређено време, као и о одговарајућим одредбама Закона о социјалном становању. Тужена има право да настави с коришћењем стана све док постоји социјална потреба. То право туженој припада под условом да по истеку првог уговора о закупу на одређено време, по ком није имала обавезу плаћања закупнине, закључи

нови уговор о закупу на одређено време са обавезом плаћања закупнине, што тужена није учинила, због чега предметни стан користи без правног основа, па је дужна да му исту накнаду исплати.

Закључак

У вези са институтом накнаде за коришћење туђе ствари у овом тексту било је речи о различитости чињеничних ситуација, улогама парничних странака и правном основу. Међутим, постојеће различите одлуке у истој ситуацији указале су на потребу разматрања наведеног института, због чега је претходно по сегментима обрађен, као и да се укаже на правилну примену материјалног права када је у питању разматрање института накнаде за употребу туђе ствари. Најчешћи случајеви су они када треће лице користи туђу ствар без икаквог правног основа, затим случајеви када се ради о правном основу који је постојао, али је отпао, случајеви односа сувласника у погледу коришћења ствари у сувласништву и сувласничког удела, као и случајеви санаследника у односу на коришћење ствари која је предмет заоставштине и наслеђивања након смрти оставиоца, када само један од сувласника односно санаследника користи целу ствар. У зависности од тих ситуација зависи и примена материјалног права из Закона о облигационим односима, односно Закона о основама својинскоправних односа, али и оцена приговора застарелости потраживања, уколико је исти материјалноправни приговор истакнут у току поступка. Зато се овде, уз осврт на најновију судску праксу судова у Републици Србији, настојало да се одговори на све дилеме и спорна питања када је у питању примена института накнаде за употребу туђе ствари. Међутим, аутори овог текста сматрају да је једино исправно, сходно сваком конкретном случају и специфичности чињеничног стања, правилно применити материјално право на сваки конкретан случај.

Понављање парничног поступка – први део

Предлог за понављање поступка представља правни лек који је строго формалан, што значи да мора да испуњава све законом предвиђене елементе. Међутим, у пракси предлози за понављање поступка нису увек јасни и уредни, тако да у овом и наредним бројевима кроз актуелну судску праксу нудимо смернице за поступање.

Снежана Марјановић,
судија Вишег суда у Београду

Драгана Марчетић,
судија Апелационог суда у Београду

Предлог за понављање поступка представља ванредни правни лек који је у последње две новеле Закона о парничном поступку добио на значају јер се његова примена проширила (путем института уставне жалбе) и на ситуације када су поводом исте правне ствари доношене различите одлуке, чиме је добио значај инструмента за уједначавање судске праксе.

Ваља напоменути да су још увек у примени обе верзије Закона о парничном поступку, како онај из 2004. године („Сл. гласник РС” бр. 125/2004 и 111/09 – даље: стари ЗПП) тако и онај из 2011. године („Сл. гласник РС” бр. 72/2011, 49/2013 – Одлука УС РС, 74/2013 – Одлука УС РС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 – други закон – даље: нови ЗПП). У члану 506. новог ЗПП предвиђено је да ће се поступци који су започети пре ступања на снагу тог закона спровести по одредбама Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС” бр. 125/04 и 111/09), па се у зависности од тога по ком закону је окончан поступак који се понавља примењује или стари или нови закон. Стога су на почетку овог разматрања најпре представљене одредбе та два закона, уз поређење, а затим следи анализа новије судске праксе у наведеној области.

Законски текстови

Обе верзије Закона о парничном поступку које су у паралелној примени имају донекле сличне одредбе, због чега ће различитости између новог и *старијег* закона бити приказане упоредо, ради лакшег разматрања.

Нови Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС” бр.72/2011, 49/2013 – Одлука УС РС, 74/2013 – Одлука УС РС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 – други закон) регулише понављање поступка у одредбама чл. 426–435. *Стари* ЗПП регулише га у одредбама чланова 422–433.

1) Члан 426. новог закона садржи скоро идентичне одредбе као и *стари* закон у чл. 422, осим што је у *ставу* 1. *нови* закона *додао* тачка 1), а *остале* су *и*ромениле *бројеве*, *иа* су *тачке* 10) и 11) *и*о *новом* закону *и*остале 11 и 12, *и*ри *чему* су *мало* модификоване, тако да *цео* члан гласи:

„Поступак који је одлуком суда правоснажно окончан може да се по предлогу странке понови ако:

- 1)** суд је био непрописно састављен, или ако је судио судија који је по закону морао да буде искључен или је решењем суда био изузет, или ако је у доношењу пресуде учествовао судија који није учествовао на главној расправи;
- 2)** странци незаконитим поступањем, а нарочито пропуштањем достављања није било омогућено да расправља пред судом;

да на сваки поднесак који је саставио **стави свој потпис и печат, што овде није случај.**

(Решење Врховној касационој суда у Београду Рев 3831/2022 од 1. 6. 2022)

Из образложења:

Решењем Привредног суда у Београду 48 П .../2017 од 20. 5. 2021. године, у ставу првом изреке, **одбачен је предлог** тужиоца за понављање поступка као недозвољен. У ставу другом изреке обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 33.000,00 динара, са затезном каматом од дана извршности до исплате, а у ставу трећем изреке тужилац је ослобођен плаћања трошкова судских такси на предлог за понављање поступка и одлуку за понављање поступка.

Решењем Привредног апелационог суда 6 Пж .../21 од 28. 10. 2021. године одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђено је првостепено решење у ставу првом и другом изреке.

Правилно су нижестепени судови одбацили предлог за понављање поступка који је тужилац поднео дана 4. 11. 2020. године. Према одредби члана 85. став 6. Закона о парничном поступку, странку **мора да заступа адвокат** у поступку по ванредним правним лековима, осим ако је сама адвокат. Како је у конкретном случају предлог за понављање поступка, као ванредни правни лек, поднео тужилац лично, а не пуномоћник адвокат, то су нижестепени судови правилно применили одредбу члана 430. став 1. у вези са одредбом члана 85. став 6. Закона о парничном поступку, на основу које су одбацили предлог за понављање поступка као недозвољен.

Без основа су ревизијски наводи да је првостепени суд заказивао рочишта за одлучивање по предлогу за понављање поступка, а да након одржаних рочишта није могао да одбаци предлог, зато што пропуштање суда

да, применом одредбе члана 430. став 1. Закона о парничном поступку, предлог одбаци без одржавања рочишта не може да учини предлог за понављање поступка дозвољеним, па се стога не ради о битној повреди поступка која је утицала на правилност саме одлуке.

Такође нису од значаја на правилност побијане одлуке ревизијски наводи да је првостепени суд пропустио **да поучи тужиоца** да у поступку по ванредном правном леку мора да буде заступан од стране пуномоћника адвоката. Поступање по одредби члана 85. став 10. ЗПП, на коју се тужилац позива, не би могло да доведе до отклањања недостатака у изјављеном ванредном правном леку, имајући у виду да **накнадно ангажовање пуномоћника адвоката не утиче на чињеницу да је предлог за понављање поступка поднет супротно одредби члана 85. став 6. Закона о парничном поступку**, па стога нема битне повреде поступка на коју указује ревидент.

Ревизијске наводе у погледу постојања уредног пуномоћја на страни пуномоћника који је заступао туженог у окончаном поступку чије се понављање тражи Врховни касациони суд није посебно ценио имајући у виду да се ради о разлозима на којима тужилац заснива свој предлог за понављање поступка, што није било предмет испитивања од стране нижестепених судова, будући да предлог за понављање поступка није дозвољен.

(Решење Врховној касационој суда у Београду Рев 185/2022 од 1. 9. 2022)

Чланом 89. став 1. тачка 1) новог ЗПП предвиђено је да адвокат увек може да изјави правни лек, и то како редовни тако и ванредни, *док је по чл. 89. став 2. старог ЗПП адвокат морао да има посебно пуномоћје за одношење предлога за понављање поступка.* И то је значајна новина у смислу проширења овлашћења адвоката по основном пуномоћју.

Одлуке у извршном поступку и поступку обезбеђења

Осим анализе одлука у извршном поступку, у наставку су представљене и исправе које настају у акцесорним и инцидентним извршним поступцима, уз осврт на правне лекове и правна средства која су дозвољена против таквих одлука.

Ивана Живковић,
дипломирани правник с
положеним правосудним испитом

У поступку извршења и обезбеђења одлуке се доносе у форми решења и закључака. Решењем се одлучује о предлогу за извршење и обезбеђење, а затим о приговору и жалби и у другим случајевима прописаним Законом о извршењу и обезбеђењу. ЗИО регулише да решење о извршењу на основу извршне и веродостојне исправе не мора да буде образложено. Овде је реч о формуларним решењима, при чему се отисак штампарије дозволе оставља на поднетом предлогу за извршење. Најбитније ја да несумњиво може да се утврди да је предложено извршење усвојено, затим да ли је дозвољено улагање правног лека и у ком року, као и да је одлучено о захтеваним трошковима поступка који су до тада настали. Такође, потребно је да тај вид решења садржи број предмета, датум доношења и потпис органа који је одлучивао. Из угла извршног дужника, важно је да не буде ускраћен за податке који су неопходни за заштиту његових права.

На основу свега наведеног може да се закључи да се судови и јавни извршитељи више приклањају необразложеним решењима о извршењу, мада постоје и изузеци када решење о извршењу мора да буде образложено. То је случај када се признаје страна извршна исправа која претходно није призната у посебном поступку. У таквој правној ситуацији суд одлучује о испуњености услова за признање стране извршне исправе као о претходном питању, образлажући разлоге за њено доношење.

Закључак у извршном поступку

Одредбом члана 23. ЗИО прописано је да се закључком налаже предузимање извршних радњи и управља извршним поступком. Може се закључити да је реч о једном оперативном акту, неопходном за функционисање извршног поступка. Тако ће, након пријема предлога за извршење, јавни извршитељ закључком наложити извршном повериоцу да изврши уплату предужма у законском року или да се изјасни на неку чињеницу или околност. Члановима 66. и 67. ЗИО регулисано је да, ако извршни поверилац није означио средство и предмет извршења у предлогу за извршење, већ је предложено извршење на целокупној имовини извршног дужника, јавни извршитељ ће без предлога извршног повериоца донети закључак којим после идентификовања имовине извршног дужника одређује средство и предмет извршења. Одредбом члана 24. став 5. ЗИО прописано је да против закључка нису дозвољени ни приговор ни жалба, као и да се исти, уколико су поднети, одбацују у решењу или закључку којим се окончава извршни поступак. Имајући у виду да таквим тумачењем, у смислу чланова 66. и 67. ЗИО, против закључака није дозвољен правни лек, законодавац је омогућио улагање правног средства, односно захтева за отклањање неправилности у складу са одредбама чланова 148. и 149. ЗИО. На тај начин успостављена је контрола одлука јавних извршитеља, имајући у виду да је против решења којим је јавни извршитељ одлучивао по захтеву за отклањање неправилности дозвољен приговор суду, тако да ће коначну реч дати надлежни суд.

Против решења о накнади трошкова извршног поступка искључиво може да се изјави приговор.

Уместо закључка

У инцидентним и акцесорним извршним поступцима који се воде поводом или у току извршног поступка настају извршне исправе које су посебно нормативно уређене. Терминолошка разлика између решења које има

дејство решења о извршењу и решења о извршењу апострофирана је у самом закону, као и сам поступак извршења наведених извршних исправа у циљу веће ефикасности. Дејудикализација у домену извршења довела је до тога да је јавним извршитељима поверено доношење решења о извршењу и на основу извршних исправа, сходно одредбама чланова 300. и 400. ЗИО. Могућност улагања правних лекова када то закон предвиђа ствара систем контроле одлука и гаранција за заштиту права и поштовање закона.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронској издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблагоприятно плаћене јавне приходе и за неблагоприятно плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблагоприятно плаћене јавне приходе, на неблагоприятно плаћен царински дуг и неблагоприятно плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

Инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду

Циљ инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду пре свега је спречавање повреда на раду и професионалних обољења, тако да су, с обзиром на његову значајну улогу, у тексту обрађена питања надлежности за спровођење надзора, шта се контролише, која је улога контролних листа, које су обавезе послодавца током надзора и које мере могу да се предузму.

Мр Жељко Албанезе

Увод

Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС” бр. 35/2023 – даље: Закон), осим што регулише унапређивање и спровођење мера безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима ради спречавања повреда на раду, професионалних болести и болести у вези са радом, прописује и мере надзора над применом сопствених одредби. Несумњиво да појединци и органи код послодавца треба пре свега да се брину и контролишу примену прописаних мера безбедности на раду, међутим, у Закону су одређени и стручни спољни органи коју су надлежни да контролишу примену законских и подзаконских мера из области безбедности код послодавца. Конкретно, у Закону су промовисане две државне институције које се старају о његовој примени:

- **Управа за безбедност на раду и**
- **Инспекторат за рад.**

Обе институције су органи управе у саставу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (даље: Министарство) и по Закону имају прецизне обавезе. Према члану 1. став 2. Закона, **Управа за безбедност и здравље на раду** (даље: Управа) обавља послове државне управе у области безбедности и здравља на раду. **Инспекторат за рад** обавља инспекцијске послове и с њима

повезане стручне послове у области радних односа и безбедности и здравља на раду, који се односе на редовни и контролни надзор, као и друге послове, који ће бити наведени у наставку чланка.

Ко врши инспекцијски надзор

Према члану 91. Закона, Министарство преко инспектора рада врши инспекцијски надзор:

- 1)** над применом Закона и прописа донетих на основу Закона;
- 2)** техничких и других мера које се односе на безбедност и здравље на раду;
- 3)** над применом мера безбедности и здравља на раду утврђених актом о процени ризика, колективним уговором, правилником о безбедности и здрављу на раду, правилником о раду или уговором о раду.

Према томе, основни субјект надзора над применом мера безбедности и здравља на раду је Инспекторат за рад, који, поред надзора над применом Закона:

- обавља инспекцијске послове и с њима повезане стручне послове у области безбедности и здравља на раду, који се односе на редовни и контролни надзор;
- врши увиђаје смртних, тешких и колективних повреда на раду;
- утврђује испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду пре почетка обављања делатности послодавца;
- доноси решења и друге акте у управном поступку;

2) Надзори иницирани поднеском заинтересованог лица у погледу контроле конкретног института из безбедности и здравља на раду. Такви надзори најчешће се врше због неадекватних услова рада, непријављивања повреда на раду од стране послодавца, необезбеђивања личне заштитне опреме и сл. Инспектори рада по поднесцима поступају и предузимају законом прописане мере, након чега подносиоца захтева обавештавају о утврђеном чињеничном стању и предузетим мерама у складу са Законом о општем управном поступку.

3) Надзори ради контроле примене Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму. У таквим надзорима учествују сви инспектори рада из одељења/одсека/групе инспекције рада који врше надзоре по службеној дужности у вези са применом Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму. Надзор у вези са применом Закона врши се у току редовног, потпуног, делимичног или интегрисаног надзора, а утврђене чињенице уносе се у записник, који се води по питању надзора из области радних односа, безбедности и здравља на раду или интегрисаних надзора.

4) Контрола дечјег рада у циљу смањења појаве злоупотребе дечјег рада. У борби за заштиту дечјих права и спречавање злоупотребе деце активности инспекције рада представљају део ширег концепта искорењивања најтежих облика дечјег рада. Реч је о раду деце који је такве природе или интензитета да штети њиховом школовању или здрављу и развоју, тако да деца раде у исувише раној доби и у условима који могу да оштете њихов физички или ментални раст и развој. У том домену инспектори морају да препознају и открију незаконито ангажовање деце, па да покрену механизме за санкционисање оних који такав рад организују и да обавесте надлежне органе о уоченим случајевима злоупотребе дечјег рада, превасходно центре за социјални рад, као и полицијске управе министарства унутрашњих послова.

5) Казнена политика. Инспектори рада дужни су да у току 2025. године, у складу са својим законским овлашћењима, подносе

кривичне пријаве и захтеве за покретање прекршајног поступка у свим случајевима који су прописани законом, као и да издају прекршајне налоге. Такође, инспектор рада дужан је да прати исход прекршајног поступка и да, уколико је казна изречена од стране прекршајног суда знатно испод законског минимума, уложи жалбу на донету одлуку.

6) Давање обавештења и савета, пружање правне помоћи и сарадња са социјалним партнерима и медијима. Током 2025. године посебна пажња посвећује се давању обавештења и савета послодавцима и запосленима о мерама чијом применом се обезбеђује извршавање закона и подзаконских аката у области рада на најефикаснији начин. С послодавцима и запосленима, пре свега у делатности грађевинарства и индустрије, по могућству, потребно је организовати посебне скупове – састанке, на којима ће им бити указано на специфичности везане за делатност којом се баве, с посебним освртом на остваривање права, обавеза и одговорности у области радних односа и безбедности и здравља на раду. Нарочиту пажњу треба посветити надзору над применом прописа који су у току 2024. године ступили на снагу или су ступиле на снагу њихове измене и допуне (Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној средини, Правилник о поступку прегледа и провере опреме за рад и прегледа и испитивања електричних и громобранских инсталација и испитивања услова радне средине, Уредба о изменама и допунама Уредбе о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима, Правилник о начину издавања, обнављања или одузимања лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду). Сви инспектори рада треба да буду укључени у обавезу пружања правне помоћи странкама које се обраћају инспекцији рада. У том циљу у одељењима/одсецима инспекције рада треба организовати дежурства инспектора рада који примају странке и пружају им правну помоћ. Пружањем правне помоћи успоставља се систем инспекције рада као сервиса грађана и државног органа који има одређени ауторитет.

Обрада података о личности запослених – преглед најновијих мишљења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

У тексту су издвојена мишљења из најновије Публикације бр. 10 „Слободан приступ информацијама: Заштита података о личности: Ставови, мишљења и пракса Повереника“, која се односе на заштиту података о личности запослених код послодавца. Сва друга мишљења из објављених публикација Повереника доступна су у издању Прописи.нет, у делу „Правна мишљења“.

Снимак са видео-надзора као доказ у дисциплинском поступку

Случај 1: Руковалац је покренуо дисциплински поступак против запослене због напуштања радног места 15 минута пре прописаног времена и као доказ у поступку користио снимке с надзорних камера.

Из диспозиција:

ОПОМИЊЕ СЕ руковалац јер је податке о личности запослене, прикупљене путем система видео-надзора, употребио у сврху контроле и евидентирања присутности на раду и користио као доказ у поступку изрицања дисциплинске мере, чиме је повредио одредбе члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, односно начело „законитости, поштења и транспарентности“, као и одредбе члана 5. став 1. тачка 2) ЗЗПЛ, односно начело „ограничења у односу на сврху обраде“.

Из образложења:

Током поступка надзора утврђено је да је Руковалац у дисциплинском поступку који је водио против запослене као један од доказа користио снимак који је добијен са надзорних камера, изрекао јој упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду због непоштовања радне дисциплине, а затим и решење са најавом отказа без по-

новног упозорења, уколико у року од шест месеци учини исту повреду на раду. С обзиром на то да другим законом који регулише област рада и запошљавања (Закон о раду и Закон о евиденцијама у области рада) није прописано да се контрола и евидентирање присутности на раду запослених врши путем система видео-надзора, као и да се иста обрада не спроводи сагласно одговарајућим одредбама Закона о приватном обезбеђењу, Руковалац је повредио начело „законитости, поштења и транспарентности“ из члана 5. став 1. тачка 1) ЗЗПЛ, јер није имао правни основ за описану обраду. Употребом видео-надзора (који је уведен ради безбедности имовине и лица код Руковаоца) у сврху контроле присуства запослених на раду и сходно томе ради утврђивања непоштовања радне дисциплине запослене, руковалац је поступио супротно начелу „ограничења у односу на сврху обраде“ из члана 5. став 1. тачка 2) ЗЗПЛ, јер податке о личности у предметном случају није прикупљао у сврхе које су конкретно одређене, изричите, оправдане и законите, али и јер је исте податке даље обрађивао на начин који није у складу с тим сврхама.

Посљедицање Руковаоца:

У остављеном року Руковалац је поступио по Опомени тако што је избрисао податке

Са становишта примене Закона, чије спровођење је у надлежности Повереника, начелно указујемо на то да, да би обрада података о личности била дозвољена у било којој области/делатности, па и у области рада, најпре је потребно да обрада буде у складу с посебним прописима који уређују предметну област/делатност, а затим сврха обраде (дакле, разлог/циљ због ког се обрада врши) мора бити јасно и конкретно одређена, оправдана и законита. Наведено се односи на све радње обраде које би се предузимале с подацима, укључујући и евентуално откривање података или на други начин чињење доступним података о личности другим субјектима. Такође, за сваку обраду мора постојати одговарајући правни основ у смислу члана 12. Закона, као и то да се иста мора вршити у складу с начелима обраде, као и у складу с другим одговарајућим правилима и обавезама, прописаним тим законом.

Напомињемо да је Законом о заштити података о личности, у члану 91, прописано да се на обраду у области рада и запошљавања примењују одредбе закона којима се уређују рад и запошљавање и колективни уговори, уз примену одредби тог закона. Сагласно наведеној одредби Закона, обрада података о личности који се односе на запослене подразумева однос послодавац – запослени, а

овлашћење за ту обраду, независно од тога о ком послодавцу је реч, треба првенствено да произлази из одговарајућих одредаба закона којима се уређује рад.

Сагласно начелу одговорности за поступање из члана 5. став 2. Закона, руковалац, у конкретном случају послодавац, јесте тај који је одговоран за усклађеност одређене обраде са Законом и увек мора бити у могућности да исто докаже тј. предочи, укључујући и постојање одговарајућег правног основа обраде.

Више о правима и обавезама утврђеним Законом о заштити података о личности, као и о одређеним ставовима Повереника из досадашње праксе овог органа можете пронаћи на интернет презентацији овог органа: www.poverenik.rs, у делу „Заштита података”, где такође можете пронаћи *Одговоре на најчешће постављена питања у вези са легитимним интересом*, као и модел акта о процени легитимног интереса, као правног основа за обраду података о личности, у делу „Заштита података” – „Легитимни интерес”, а можете се и детаљније информисати о питањима која се тичу примене легитимног интереса као правног основа обраде, обавезама руковооца у том погледу и др.

(Из Публикације бр. 10 бр. 073-14-5496/2024-02)

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ”, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавајемо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца”, „Календар правних аката” и „Регистар прописа”.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

Такозвани кућни затвор (казна затвора која се извршава у просторијама у којима осуђени станује) (први део – изрицање тзв. кућног затвора)

Аутор је настојао да укаже на све аспекте изрицања тзв. кућног затвора од стране суда, као и од стране судије за извршење кривичних санкција.

Доц. др Иван Д. Милић,
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду

Кривични законик („Сл. гласник РС” бр. 85 од 6. октобра 2005, 88 од 14. октобра 2005 – исправка, 107 од 2. децембра 2005 – исправка, 72 од 3. септембра 2009, 111 од 29. децембра 2009, 121 од 24. децембра 2012, 104 од 27. новембра 2013, 108 од 10. октобра 2014, 94 од 24. новембра 2016, 35 од 21. маја 2019, 94 од 28. новембра 2024 – даље: КЗ), али и други закони којима се прописују кривична дела неретко се мењају. Изменама и допунама закона предвиђају се нова кривична дела, поштравају казне, предвиђају квалификовани облици појединих кривичних дела итд. Мењају се одредбе како у Посебном тако и у Општем делу КЗ.

У Општем делу Кривичног законика чини се да су промене најчешће у области *кривичних санкција*. С тим у вези предвиђене су нове мере безбедности, мењају се одредбе о условној осуди, условни отпусти итд.

Промене нису заобишле ни казне. Према Кривичном законнику, учиниоцу кривичног дела могу да се изрекну следеће казне:

- 1) доживотни затвор,
- 2) казна затвора,
- 3) новчана казна,
- 4) рад у јавном интересу и
- 5) одузимање возачке дозволе.

Казна доживотног затвора прописана је 2019. године, и то пре свега под утицајем опште јавности. Она је предвиђена уместо казне затвора од 30 до 40 година. Дакле, у Републи-

ци Србији сада постоје „две казне затвора”, и то казна затвора и казна доживотног затвора.

У КЗ предвиђена су и правила која се тичу казне **дoживoтнoг затвoрa** (чл. 44а КЗ). Тако за најтежа кривична дела и најтеже облике тешких кривичних дела, уз казну затвора, изузетно, може да се пропише и казна доживотног затвора. **Дoживoтнo зaтвoр** не може да се изрекне лицу које у време извршења кривичног дела није навршило 21 годину живота. Дoживoтнo зaтвoр не може да се изрекне у случајевима када закон предвиђа да казна може да се ублажи (члан 56. став 1. тачка 1) или када постоји неки од основа за ослобођење од казне. Када је реч о **казни затвора**, важе следећа правила: казна затвора не може да буде краћа од 30 нити дужа од 20 година. Казна затвора изриче се на пуне године и месеце, а до шест месеци и на дане (чл. 45. ст. 1. и 2. КЗ).

У КЗ ништа није прописано о *казни кућној затвору* (нигде се у КЗ не користе речи „кућни затвор”). Неспорно је да одређени број осуђених лица издржава казну у *својој кући или стану*, али се поставља питање правног основа за такво издржавање казне затвора. Одговор се ипак налази у Кривичном законнику. КЗ предвиђа да, ако учиниоцу кривичног дела изрекне казну затвора до једне године, суд истовремено може да одреди да ће се она извршити тако што ће је *осуђени издржавати у просторијама у којима станује* уколико се, с обзиром на личност учиниоца, његов ранији живот, његово држање после учињеног дела, степен кривице и друге околности под којима је дело учинио, може очекивати да ће се и на тај начин остварити сврха кажњавања (чл. 45. ст. 3. КЗ). Дакле, у КЗ говори се о томе да се казна затвора издржава у просторијама у којима осуђени

децембра 2019, 112 од 12. октобра 2022 – УС – даље: ЗП), и учиниоцу прекршаја може да се изрекне казна затвора. Казна затвора *не може* да се пропише у трајању краћем од једног ни дужем од шездесет дана. Казна затвора не може да се изрекне трудној жени после навршена три месеца трудноће, ни мајци док дете не наврши једну годину живота, а ако је дете мртво рођено или ако је умрло после порођаја, док не прође шест месеци од дана порођаја (вид. чл. 37. ЗП). Међутим учинилац прекршаја казну затвора **мора да издржава у казненем заводу** јер не постоји могућност да ту казну затвора, као што то може учинилац кривичног дела, издржава у просторијама у којима станује.

До сада је било речи о (не)изрицању тзв. кућног затвора од стране суда који води кривични поступак. Уколико је суд донео правоснажну одлуку којом је одређено да осуђени издржава казну у просторијама у којима станује, онда ће се казна затвора извршавати на такав начин. Неспорно је да постоји могућност да се и тако изречена казна затвора не издржава у просторијама у којима осуђени станује, већ да се одреди да осуђени остатак казне издржава у казненем заводу. С тим у вези у КЗ предвиђено је да осуђени којем је одређено извршење казне затвора у просторијама у којима станује не сме да напушта просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом којим је уређено извршење кривичних санкција. Уколико осуђени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора (вид. чл. 45. ст. 4. КЗ).

С друге стране, ако је донета правоснажна одлука суда којом је окривљеном изречена казна затвора коју треба да издржава у казненем заводу, то и даље **не значи да ће осуђени издржавати казну у њему**. Постоји још једна могућност за суђеног. Постоји могућност да осуђени под одређеним условима ипак казну затвора издржава у просторијама у којима станује. Ради се о томе да осуђени након правоснажности судске одлуке може да поднесе молбу за „замену модела извршења казне затвора”. Таква могућност за осуђеника постоји

од 2019. године, а прописана је те године Законом о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција („Сл. гласник РС” бр. 35/2019).

Актуелним Законом о извршењу кривичних санкција предвиђена је могућност да се измени правоснажна одлука суда у погледу „места извршења казне”. Према ЗИКС (чл. 41а), након правоснажности пресуде, до ступања на извршење казне затвора, осуђени може да поднесе молбу да изречену казну затвора до једне године извршава у просторијама у којима станује. О молби осуђеног одлучује **судија за извршење** оног суда који је донео првостепену пресуду, односно уколико је пресуду донео основни суд, одлуку доноси судија за извршење непосредно вишег суда. Судију за извршење одређује председник вишег суда из реда судија тог суда. У предметима за које је надлежан судија за извршење поступа као судија појединац (вид. чл. 33. ЗИКС). Судија за извршење пре доношења одлуке о молби осуђеног прибавља мишљење јавног тужиоца. Приликом доношења одлуке по молби судија за извршење води рачуна о томе да ли променом начина извршења казне затвора може да се оствари сврха кажњавања. У одлуци којом се усваја молба из става 1. датог члана судија за извршење одређује да се извршење казне затвора у просторијама у којима осуђени станује одређује уз примену мера електронског надзора или без њихове примене. Пре доношења одлуке о молби судија за извршење води рачуна о техничким могућностима извршења казне, као и о другим околностима од значаја за њено извршење. Против одлуке судије за извршење, осуђени и јавни тужилац могу да изјаве жалбу ванрасправном већу истог суда, преко судије за извршење који је донео првостепену одлуку, и то у року од три дана од дана пријема одлуке. О жалби на одлуку судије за извршење одлучује ванрасправно веће истог суда сходном применом закона који уређује кривични поступак. За извршење казне затвора до једне године у просторијама у којима осуђени станује на начин одређен одлуком судије за извршење важе иста правила као да је одлуку донео и суд који је донео пресуду

Заступање привредних субјеката у парничним поступцима

Аутор се у овом тексту бави процесноправним питањима заступања привредних друштава и предузетника у парничном поступку, правним положајем странака, њихових заступника и пуномоћника, настанком и престанком заступништва, врстама заступања, као и различитим ситуацијама и положајима у којима у току поступка могу да се нађу како заступана лица тако и они који их заступају. Текст садржи и примере из праксе судова који су карактеристични и релевантни за наведену област.

Владимир Саичић,
адвокат

Када се говори о теми заступања привредних субјеката у парничним поступцима, треба поћи од релевантних одредби Закона о парничном поступку које се односе на заступање. Чланом 74. ставом 1. тог закона прописано је да странка у поступку може да буде свако физичко и правно лице. Што се тиче привредних субјеката, који су правна лица, то значи да свако од њих може да буде странка у поступку самим стицањем својства правног лица, што се постиже уписом у одговарајући регистар.

Чланом 77. Закона о парничном поступку прописано је да је заступник правног лица у поступку лице које је уписано у одговарајући регистар, а одређено је посебним прописом, општим и појединачним актом правног лица или одлуком суда. **Дакле, услов за заступање правних лица од стране физичког лица представља упис у одговарајући регистар, тако да није битно по ком је основу одређено лице уписано као заступник правног лица.** Сходно одредбама Закона о парничном поступку није довољно да је општим или појединачним актом правног лица донета одлука о одређеном лицу као заступнику, уколико по основу те одлуке није извршен упис у одговарајући регистар. Све до уписа

у регистар такав општи или појединачни акт правног лица ирелевантан је за суд. **Услови из члана 77. Закона о парничном поступку су кумулативни, али је у одговору на питање са двадесетог саветовања судија привредних судова Републике Србије на Златибору од септембра 2012. године заузет став да таква кумулативност услова такође није од значаја за суд, с обзиром на то да се заступници привредног друштва региструју у складу са законом о регистрацији, па се том приликом утврђује постојање посебног прописа, општег или појединачног акта или одлуке надлежног органа друштва, што не утврђује суд који води парнични или други поступак. За суд је од значаја само да ли је реч о лицима која су регистрована као заступници у одговарајућем регистру.**

У Закону о привредним друштвима разликују се законски (статутарни) заступници и остали заступници. Чланом 31. став 1. наведеног закона прописано је да су законски (статутарни) заступници друштва лица која су тим законом одређена као таква за сваки поједини облик друштва. У ортачком друштву за заступање је овлашћен сваки ортак, ако уговором о оснивању није другачије одређено, док командитно друштво заступају комплементари, а друштво са ограниченом одговорношћу директор друштва, као и што су законски заступници акционарског друштва извршни директори. Поред законских, привредна друштва могу да имају и остале заступнике, а то су лица која су актом или одлу-

Уколико законски заступник правног лица у току парничног поступка умре, према ставу Привредног апелационог суда, израженом у решењу Пж. 6133/19 од 13. 2. 2020. године, наведена чињеница нема значаја за ток поступка, а посебно ако правно лице има пуномоћника у парници, јер смрћу статутарног заступника правног лица пуномоћје не престаје. У конкретном случају Привредни суд у Новом Саду прекинуо је поступак због смрти заступника правног лица. Привредни апелациони суд нашао је да је одлука првостепеног суда неправилна, сматрајући да одредба члана 222. тачка 3) Закона о парничном поступку, по којој суд утврђује прекид поступка кад законски заступник странке умре или престане његово овлашћење за заступање, има у виду само законског заступника парнично неспособне странке, а не и заступника правног лица. По мишљењу Привредног апелационог суда, то може да се закључи из одредбе члана 76, члана 77. и члана 374. став 2 тачка 9) Закона о парничном поступку, који разликује заступника правног лица и законског заступника, без обзира на то што се у Закону о привредним друштвима користи израз „законски (статутарни) заступници друштва”, уз прописивање њихове регистрације (члан 31. Закона о привредним друштвима). Исти став изражен је и у одговорима на питања привредних судова, утврђеним на седницама Одељења за привредне спорове Привредног апелационог суда 16. 11. 2017, 17. 11. 2017, 20. 11. 2017. и 30. 11. 2017. године, као и на седници Одељења за привредне преступе, одржаној 17. 11. 2017. године.

О покретању поступка и давању пуномоћја за заступање друштва у спору са прокуристом, у спору са директором и с чланом надзорног одбора, као и о покретању поступка и давању пуномоћја за заступање друштва у спору против члана друштва, одлучују органи прописани Законом о привредним друштвима. Суд је, када су странке у таквим споровима привредна друштва, дужан да провери уредност пуномоћја, имајући у виду

релевантне одредбе Закона о привредним друштвима.

Уколико је у парничном поступку исти законски заступник и на страни тужиоца и на страни тужених, суд туженом треба да постави **привременог заступника**. Такав став заузет је у одговорима на питања привредних судова, утврђеним на седници Одељења за привредне спорове Привредног апелационог суда од 8. 11. 2018. и 9. 11. 2018. године, као и на седници Одељења за привредне преступе, одржаној 5. 12. 2018. године.

Прокуриса без посебног овлашћења не може да заступа друштво у судским поступцима или пред арбитражом. У случају да прокуриса добије посебно овлашћење за заступање, тада је пуномоћник, па на њега треба да се примене одредбе Закона о парничном поступку које важе за пуномоћника.

Што се **предузетника као привредног субјекта** тиче, не постоји посебан правни субјективитет предузетника у односу на физичко лице – носиоца. Дакле, што се заступања предузетника тиче, треба да се примене одредбе Закона о привредним друштвима које се односе на заступање физичких лица. Притом и пословођа има својство заступника из члана 32. Закона о привредним друштвима, тако да предузетника може да заступа пословођа, самим тим јер је својство пословође уписано у регистар. Будући да је законски заступник, пословођа може да изда и пуномоћје за заступање трећем лицу, под условима прописаним Законом о парничном поступку. Ако је предузетник из оправданих разлога привремено одсутан (болест, школовање, избор на функцију и сл.), а нема запосленог пословођу, опште пословођење може да повери члану свог породичног домаћинства за време тог одсуства, без обавезе да га запосли. Међутим, члан породичног домаћинства којем је поверено пословођење не може да заступа предузетника у парничном поступку без посебног пуномоћја, самим тим што члану породичног домаћинства у конкретном случају својство пословође није уписано у регистар.

Листе чекања у здравственим установама

Овде су обрађена питања која се тичу процедуре и начина стављања пацијента на листу чекања, затим извесна ограничења у вези са тим, као и поступак резервације места, промена на листи и брисања.

Др Душан Рајаковић,

спец. менаџмента
здравствених установа

Основни појам

Постоји низ питања која се тичу листа чекања, почев од врсте здравствених услуга за које се утврђују листе чекања, критеријума и стандардизованих мера за процену здравственог стања осигураних лица, најдуже времена чекања, преко неопходних података и методологије за формирање листе чекања, начина информисања пацијента, лекара и Републичког фонда за здравствено осигурање о битним подацима, изменама и допунама (променама), као и брисању осигураних лица с листе чекања, до надзора над листом чекања, али и начина коришћења здравствене заштите мимо листе чекања. Осигурано лице ставља се на листу чекања само уколико је здравствена услуга која треба да му буде пружена, а за коју се формира листа чекања, најбољи или једини начин лечења, односно дијагностике.

Бројне су услуге за које су предвиђене листе чекања, мада се могу поделити на дијагностичке услуге и на оперативне захвате, односно интервенције. Дијагностика се односи на преглед скенером и магнетном резонанцом, дијагностичку коронарографију и катетеризацију срца. Поред дијагностичких процедура, предвиђене су и хируршке и нехируршке услуге: ревакуларизација миокарда, уградња пејсмејкера, графтова, интраокуларних сочива код катаракте и уградња

имплантата (протеза) у ортопедији (кукови и колена).

Сведоци смо да су данас посебно актуелна настојања пре свега Министарства здравља да се смање листе чекања. Како би се тренутно стање пратило у реалном времену – развијен је информациони систем за евиденцију реализације извршених процедура по установама.

Процедура поступка резервације и стављања на листу чекања

Правилником о листама чекања прецизирано су одређени критеријуми и стандардизоване мере за процену здравственог стања и приоритета за пружање здравствене услуге, као и потребна медицинска документација за стављање на листу чекања. Листу чекања утврђује здравствена установа у којој се пружа здравствена услуга, која је закључила уговор о пружању и финансирању здравствене заштите са Републичким фондом за здравствено осигурање, и то за осигурана лица по Закону о здравственом осигурању, привремено расељена лица с подручја АП Косово и Метохија и лица која користе здравствену заштиту по основу међународних уговора о социјалном осигурању, као и осигурана лица Фонда за социјално осигурање војних осигураника.

Стављање на листу чекања обухвата одлучивање о стављању и унос података у листу чекања. Одлуку доноси надлежни лекар уз писмену сагласност руководиоца организационе јединице и директора здравствене установе у којој се образује листа чекања. Ако

ну медицинску документацију на основу које је стављен на листу чекања.

Осигурано лице свог изабраног лекара обавештава о свим битним чињеницама у вези са стављањем, променама и брисањем са листе чекања приликом прве наредне посете, док је Републички фонд за здравствено осигурање континуирано информисан свакодневним увидом у листе чекања свих здравствених установа.

Под надзором над листама чекања подразумева се контрола примене критеријума и стандардизованих мера за процену здравственог стања осигураног лица за стављање на листу чекања, као и исправности унетих података о осигураном лицу и других података у листе чекања. Здравствена установа чува документацију, односно фото-копију медицинске документације осигураног лица и обрасце на основу којих је пацијент стављен на листу чекања у складу са Законом о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства. Надзор над листама чекања врше надзорници осигурања Републичког фонда за здравствено осигурање, који сачињавају записник о извршеној

контроли и у случају утврђених неправилности предлажу одговарајуће мере. Ако се у поступку надзора утврди да је листа чекања у здравственој установи сачињена или мењана супротно правилима, надзорници осигурања предузимају одговарајуће мере и о свом налазу обавештавају здравствену инспекцију ради предузимања мера из њихове надлежности. Ако се у поступку надзора утврди да је у здравственој установи извршено померање осигураних лица на листи чекања из немедицинских разлога за више од 10% од укупног броја осигураних лица за период до два месеца, надзорници осигурања могу да предложе умањење уговорене накнаде за рад здравственој установи. Ако здравствена установа стави осигурано лице на листу чекања прекорачујући најдуже време чекања, Републички фонд за здравствено осигурање умањиће накнаду здравственој установи. У зависности од врсте здравствених услуга предвиђено је различито време чекања, и то од три до дванаест месеци. За здравствене услуге које осигураном лицу из медицинских разлога морају да се пруже у року до 30 дана не утврђују се листе чекања.

WWW.PROPISI.NET

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 2.000 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За ирејшлалу и грује информације иишише нам на: office@ingpro.rs или нас иозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Имате питање?

Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Репрезентативност синдиката код послодавца

П: Чланом 219. Закона о раду прописани су услови за репрезентативности синдиката код послодавца, при чему је, поред испуњености услова из члана 218, неопходно да је учлањено најмање 15% запослених од укупног броја запослених код послодавца. Члановима 123, 124. и 130. Поседној колективној уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе признају се извесна права само репрезентативним синдикатима код послодавца који припадају репрезентативном синдикату у области здравствене заштите. Да ли приликом преиспитивања репрезентативности синдиката код послодавца може да буде утврђена репрезентативност и оној синдикату који не припада репрезентативном синдикату у делатности здравствене заштите у Републици Србији? Осим тога, коме се обраћају за званично саопштење који су синдикати репрезентативни у делатности здравствене заштите на нивоу Републике Србије?

О: Сваки синдикат код послодавца мора да буде основан и уписан у регистар, али само неки од тих синдиката добијају епитет „репрезентативни”. Тај епитет битан је јер у закључивању колективних уговора на свим нивоима првенствено могу да учествују само репрезентативни синдикати.

За утврђивање репрезентативности синдиката Закон у члану 218. поставља две групе услова. Најпре се тражи да репрезентативни синдикат испуни следеће „опште” услове:

1) да је основан и делује на начелима слободе синдикалног организовања и деловања;

2) да је независан од државних органа и послодавца;

3) да се финансира претежно из чланарине и других сопствених извора;

4) да има потребан број чланова на основу приступница, према критеријумима репрезентативности синдиката код послодавца из чл. 219. Закона;

5) да је уписан у регистар у складу са законом и другим прописом.

У односу на опште услове, за одређивање репрезентативности синдиката посебно ће бити значајан конкретан услов, а то је „број чланова на основу приступница”. Према члану 219. Закона, репрезентативним синдикатом код послодавца, уз претходно испуњене општих услова, сматра се синдикат:

а) у који је учлањено најмање 15% запослених од укупног броја запослених код тог послодавца, или

б) синдикат у грани, групи, подгрупи или делатности у који је непосредно учлањено најмање 15% запослених код тог послодавца.

Према првом алтернативном услову, тражи се да је у конкретну синдикалну организацију код послодавца учлањено најмање 15% запослених од укупног броја запослених код тог послодавца. Дакле, ако послодавац има 200 запослених, уз испуњење осталих законских услова из члана 218. Закона, репрезентативни синдикат је онај који има најмање 30 чланова међу запосленима на основу приступница.

Према другом алтернативном услову, тражи се да је у конкретну синдикалну организацију на нивоу гране, групе, подгрупе или делатности непосредно учлањено најмање 15% запослених код тог послодавца. Ради се, дакле, о синдикату који није организован – основан код послодавца, већ за ниво гране, групе, подгрупе или делатности којој припада тај послодавац, па је као такав учлањивао запослене код послодавца.

ска уйрава од йада није одржала седницу, йа нам исйи није усвојен. Како йосйуийи с йланираним сйавкама из Програма, као, на йример, с набавкама или йредвиђеним услујама за 2025. йодину које йреба да буду реализоване већ у јануару?

О: Најпре с локалном самоуправом морате да видите зашто Програм није усвојен јер се, сагласно члану 59. став 7. Закона о јавним предузећима, годишњи програм пословања сматра донетим када на њега сагласност да јединица локалне самоуправе. То напомиње мо јер из наведеног произлази да практично немате усвојен програм, па се на ваше предузеће примењују рестриктивне одредбе члана 62. поменутог закона – исплата зарада у складу с претходним програмом.

Могуће је да локална самоуправа није усвојила ваш програм јер је у фази примене привременог финансирања за прва три месеца, а ако је тако, можете да примените одредбу става 4. члана 59. Закона, по којој, у случају привременог финансирања јединице локалне самоуправе, јавна предузећа могу да донесу годишњи програм пословања за период на који се односи привремено финансирање. То се односи и на План јавних набавки, јер је то план који не подразумева обавезу целокупне реализације, а вредности у њему су процењене, не и коначне, нити обавезне за плаћање. Све што је могуће урадити је направити План јавних набавки, као и сваке године, према објективним потребама наручиоца, док ће се коначна реализација истог видети тек када буде установљено редовно пословање, дакле усвојен П-Програм.

У том смислу План јавних набавки је обавезан да би уопште нека јавна набавка била покренута, док се, зависно од расположивих средстава и периода када се финансирање буде усталило, покрећу поступци и преузимају обавезе које ће заиста моћи да се поштују. Како је у Закону о јавним набавкама прописано, наручилац може да покрене поступак јавне набавке ако је набавка предвиђена у годишњем плану јавних набавки. Дакле, опште правило за све наручиоце је да могу да покрену поступак јавне набавке само ако је набавка предвиђена у годишњем плану јавних набавки.

Законом о јавним набавкама није прописано да истовремено морају да буду обезбеђена средства за ту набавку да би она уопште могла да буде покренута слањем на објављивање јавног позива. У пракси то значи да планирани поступак може да се спроведе до фазе доношења одлуке о додели уговора. Тек када буду обезбеђена средства за конкретну јавну набавку, наручилац може да донесе одлуку о додели уговора и да закључи уговор, што би било у складу с правилима Закона о буџетском систему. Наравно, наведено поступање подразумева дозу извесности у погледу обезбеђивања средстава и адекватну процену периода када ће средства бити расположива да би целокупан поступак јавне набавке текао без застоја.

Према томе, сматрамо да треба прво да разјасните с локалном самоуправом зашто не усваја Програм, док План јавних набавки можете да спроводите како је наведено.

Заједничке јавне набавке

П: Уколико наручилац овласйи другој наручиоца да сйроведе йосйуиак јавне набавке – заједничка набавка (реч је о суфинансирању, йако да оба наручиоца учесйују са одређеним износима средсйава), да ли наручилац који не сйроводи йосйуиак ийак йреба да йланира йосйуиак у свом йлану јавних набавки и коју йроцењену вредносй у йом случају уноси – само део који финансира или укуйан износ йроцењене вредносйи набавке?

О: У случају планирања набавке као заједничке, према одредбама члана 80. ЗЈН, сваки наручилац планира набавку у свом плану јавних набавки, према својим потребама. Дакле, уноси је у план јавних набавки са свим елементима из члана 88. Закона о јавним набавкама.

Приликом дефинисања конкретне ставке из Плана на Порталу јавних набавки потребно је означити опцију „Спроводи други наручилац (као заједничку набавку или у моје име или за мој рачун)”. Такође, наручилац мора да дефинише наручиоца који ће да спроведе поступак јавне набавке у његово име и за његов рачун. У креираном плану јавних набавки за наведену ставку дефинисано је да ће набавку да спроведе други наручилац.

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постигао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Анализа претећих мејлова са становишта форензичке лингвистике

У наставку је представљен стил претећих имејлова кроз студију Керол Часки, уз осврт на примере из домаће судске праксе.

Улога лингвисте у идентификацији аутора имејла

О значају медија, средстава комуникације и писаних порука у форензичкој лингвистици много је било речи у овој рубрици, са нагласком на потребу ангажовања стручњака за сајбер криминал када је реч о дигиталним технологијама и друштвеним мрежама. У том смислу помињан је и рад Керол Часки у више наврата, председнице Института за лингвистичке доказе и врхунске форензичке лингвисткиње чије је истраживање побољшало методе идентификације ауторства. Њени налази су коришћени на судовима у САД и Канади. У једном од својих истраживања Часки је поставила сасвим легитимно питање о истрагама дигиталног криминала: *ко је био за ња-стипаишуром*, а тако је назвала и своју студију. У том смислу приписивање ауторства, као један од главних задатака форензичке лингвистике, може да допринесе напредовању истраге, при чему је главни ослонац Часки био на статистику. Наиме, процењено је да је стопа тачности метода утврђивања ауторства ослоњених на лингвистичке карактеристике тренутно у распону од 72% до 89%, у оквиру рачунарске парадигме. И сама се користила рачунарском стилometriјском методом која је постигла 95% тачности и која је успешно коришћена у истрази и суђењу за неколико кривичних дела која укључују дигиталне доказе.

Студија Керол Часки „Ко је био за тастатуром“

Када су у предистражним и истражним поступцима важни или чак кључни дигитални докази, нарочито текстуални, једно од главних питања свакако је ко их је створио, тј. ко је аутор. За пример Часки је узела неколико случајева¹:

1. Државни службеник написао је мејлове претпостављеној у којима је омаловажавао на расној основи. Након што је отпуштен, тужио је савезну владу тврдећи да је његов радни простор био отворен, што је могло да пружи прилику било коме од његових сарадника да састави те електронске поруке на његовом рачунару и да их онда пошаље без његовог знања.

2. Млад здрав човек пронађен је мртав у сопственом кревету. Цимер је позвао полицију, која је ту смрт истраживала као потенцијално убиство јер су резултати обдукције показали да је умро од инјекције. Током увиђаја цимер је указао полицији на опроштајне поруке које је пронашао на кућном рачунару, које аутор никада није одштампао или показао некоме пре убиства.

¹ Подаци о студији из Carole E. Chaski, Ph.D., „Who’s At The Keyboard? Authorship Attribution in Digital Evidence Investigations”, Institute for Linguistic Evidence, Inc., International Journal of Digital Evidence Spring 2005, Volume 4, Issue 1.

претњи која је упућена неодређеном кругу лица. У образложењу поменуте пресуде истакнуто је да кривично дело из члана 138. став 1. Кривичног законика (КЗ) чини онај ко угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица, док је ставом 2. истог члана прописано да, ко дело из става 1. учини према више лица или ако је дело изазвало узнемиреност грађана или друге тешке последице, казниће се затвором од три месеца до три године.

Из предлога за изрицање мере безбедности произлази да је окривљеном стављено на терет да је у стању неурачунљивости, услед душевног обољења шизофрене психозе параноидног типа, угрозио сигурност оштећених радника Апелационог суда у Нишу и раднице Основног суда у Нишу претњом да ће напасти на њихов живот и тело, тако што је у писарници Апелационог суда у Нишу предао поднесак у ком стоји да ће „радници Апелационог суда у Нишу да буду убијени, а њихова тела ће да буду стављена у крематоријум, а они ће званично да се воде као нестала лица...”, који је примио пријемни радник писарнице Апелационог суда у Нишу, оштећени ББ, који је о садржини истог одмах обавестио судску управу, и то радницу, оштећену ВВ, заменика административно-техничког секретара суда, а она, након прочитане садржине поднеска, заменика секретара суда, оштећену ГГ, а она судију СМ, заменика председника суда, као и два поднеска, од којих је у једном написао да ће „радница основног суда ускоро бити убијена, а њено тело ће да буде спаљено у крематоријуму, а она ће званично да се води као нестало лице...”, које је примила радница писарнице Основног суда у Нишу, оштећена ДД, која је о садржини истих обавестила судску управу, што је све код радника писарнице Апелационог суда у Нишу, оштећених ББ, ВВ, ГГ, као и код раднице Основног суда у Нишу

ДД изазвало осећај страха, узнемирености и несигурности, чиме је извршио противправно дело, које је у закону одређено као кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног законика.

Дакле, у предлогу надлежног јавног тужилаца за изрицање мере обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи наведено је да је претња упућена радницима писарнице Основног и Апелационог суда у Нишу. Та околност указује на то да је претња упућена више лица, и то групи лица која може да се идентификује, при чему је поступајући тужилац поименично и навео запослене као припаднике одредиве групе, у којима су претње изазвале осећај страха, забринутости и узнемирења, како се то основано истиче у поднетом захтеву Републичког јавног тужилаца. Стога окривљени није изрекао претњу према неодређеној групи лица са неодређеним бројем припадника, већ је тачно дефинисао групу лица којима се претња упућује, тако да су оштећени, као пасивни субјекти, могли да се препознају као лица којима се претња упућује од стране окривљеног, а осим тога, поступајући тужилац је поименично именом и презименом навео лица, која су и саслушана током вођења кривичног поступка у својству оштећених и у којима је претња изазвала узнемиреност.

Имајући у виду радњу кривичног дела из члана 138. став 2. у вези са ставом 1. КЗ, самим дефинисањем групе лица којој је претња упућена произлази да претња није упућена неодређеном кругу лица, како то неосновано закључује Виши суд у својој пресуди, услед чега је погрешан закључак Вишег суда у Нишу да описано дело није кривично дело, па је на наведени начин, по налажењу Врховног касационог суда, учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у корист окривљеног.

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом...” бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом мартовских протеста у Србији

Којим прописима је регулисано универзално право на слободу говора, односно протест, уз осврт на највеће и најделотворније протесте у људској историји, приказано је у овом тексту.

Право на протест

Потреба да се људи буне није ни нова ни у савремено доба измишљена. Од кад постоји власт постоји и пресија да се нешто чини, да се плаћа порез, одлази у рат за државу, поштују закони. Онда када та уобичајена пресија пређе у беспоговорно морање, без разлога и смисла, народ сматра да треба да се буну и откаже послушност. Тако је било увек, тако је и сада.

Протест се сматра људским правом, иако није апсолутно загарантован ниједним уставом или међународним документом. Он **произлази из права на слободу окупљања, удруживања и говора**. Ненасилни протести су важан начин изражавања људских права и доприносе утемељењу демократије јер омогућавају грађанима да учествују у јавним пословима и изразе своју солидарност. Заштита права на протест кључна је за очување и јачање демократског друштва. Стога је управљање протестима засновано на принципима заштите људских права и промовисања дијалога, што је од суштинског значаја за подршку легитимности државних институција. Штавише, протести играју кључну улогу у инклузивном, партиципативном и мирном решавању разлика.

Међутим, у пракси се узроци често мешају са симптомима и настоји се да се протести спрече уместо да се решавају тензије које су их изазвале. Како генерални секретар Уједињених нација примећује у документу „Највиша аспирација. Позив на акцију за људска права”:

Друштво је јаче и отпорније када жене и мушкарци могу активно да учествују у политичком, економском и друштвеном животу и да допринесу креирању политика које утичу на њихове животе, посебно када имају могућност да приступе информацијама, као и дијалога, изражавања неслагања и уједињавања како би изразили своје мишљење [...]. Међутим, на превише места се смањује простор предвиђен за такво учешће. Све је више репресивних закона, који намећу већа ограничења на слободу изражавања, учешћа, окупљања и удруживања.

Протестни покрети дефинишу се као организовани или спонтани скупови који изражавају неслагање, противљење или одређене захтеве како би утицали на јавну расправу. Протести могу да послуже за преношење колективних ставова, афирмацију вредно-

ђе је било кључно за утврђивање да изрази институционалног насиља и репресије имају родну пристрасност и представљају посебно велику опасност за жене и друге групе. Различити жалбени процеси и колективни спорови послужили су да наведено питање постане видљиво на дневном реду и да се промовише трансформација институционалне праксе у сектору безбедности. Дакле, солидан приступ родној равноправности кључан је за ревизију државних модела одговора на протесте кроз приступ заснован на људским правима.

III. Документ „Безбедност новинара који прате протесте”, који је 2020. године припремила Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу (Унеско) у оквиру серије „Глобални трендови у слободи изражавања и развоју медија”, представља користан извор смерница о неопходним корацима за обезбеђивање безбедности новинара који су активни током протеста. Након прегледа кључних трендова и главних области интересовања, у документу је наведен низ препоручених корака које власти треба да размотре на основу релевантних међународних стандарда и добре праксе.

IV. Дигитални свет доноси нове изазове. Публикација „Водич о окупљањима путем дигиталног посредовања и како их пратити”, коју је израдио Европски центар за непрофитно право (ЕЦНЛ), пружа увид у то како се кључни концепти управљања скуповима у оквиру људских права примењују на контекст окупљања посредованих дигиталним технологијама.

Случај пред Европским судом за људска права

У случају *Букџа и друџи њроџив Молдавије*⁴ Европски суд за људска права разматрао је питање превременог окончања непријављеног скупа интервенцијом органа реда. Подносиоци представке оспоравали су полицијско растурање око 150 окупљених особа, које су тако желеле да изразе неслагање са учешћем мађарског премијера на пријему у Будимпе-

шти који је организовао румунски премијер. У ту сврху окупили су се испред хотела у ком се пријем одржавао, али нису обавестили полицију јер је мађарски премијер потврдио своје учешће на пријему дан уочи његовог одржавања, док се по мађарском праву скуп пријављује најмање три дана унапред.

Упркос пракси да обавеза пријављивања скупа не може да се сматра обликом задирања у слободу окупљања, Суд је у конкретном случају закључио да се растурање мирног окупљања, које није било пријављено, не може сматрати неопходним у демократском друштву зарад остваривања циљева којима се тежило. Суд је имао у виду да јавност није благовремено обавештена о учешћу мађарског премијера на поменутом пријему, што је подносиоце представке ставило у неповољан положај. Они су у потпуности могли да одустану од свог права на мирно окупљање или да га остваре уз непоштовање законских рокова. Европски суд је узео у обзир и то да подносиоци представке нису представљали опасност по јавни поредак, осим мањих поремећаја које ствара сваки скуп на јавном простору. Суд је узео у обзир све чињенице и заузео становиште да „у посебним околностима, када се може оправдати моментална реакција на одређени политички догађај који би имао облик мирног окупљања, његово растурање са јединим образложењем да обавеза пријављивања скупа није поштована, уз понашање учесника које није супротно закону, јесте заправо несразмерно ограничење слободе мирног окупљања.”

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

Ендноте

¹ Protests, human rights and conflict prevention. Proposals to rethink the models of state response to social mobilization, са линка: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-06/pds-number49_protestas_en.pdf

² <https://www.jstor.org/stable/175580>

³ Protests, human rights and conflict prevention. Proposals to rethink the models of state response to social mobilization, са линка: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-06/pds-number49_protestas_en.pdf

⁴ Одлука Уж-5436/2010 од 11. децембра 2013. године, објављена у „Службеном гласнику РС” брoј 1/14.

Преїлед йройїса...

ИЗДАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЉУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ, БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ

- Правилник о садржини и изгледу ознаке забране рада на привременим или покретним градилиштима („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)
- Уредба о допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 12/2025 од 7. 2. 2025)
- Уредба о допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)
- Одлука Уставног суда РС број УЗ-56/2023 којом се утврђује да одредбе члана 131. став 1. тачка 2) у делу који гласи: „или му је изречена условна осуда на казну затвора од најмање шест месеци без обзира на период проверавања за учињено кривично дело које га чини недостојним за обављање послова државног службеника” и став 2. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05 – исправка, 83/05 – исправка, 64/07, 67/07 – исправка, 116/08, 104/09, 99/14, 94/17, 95/18, 157/20 и 142/22) нису у сагласности са Уставом

ОБРАЗОВАЊЕ

- Посебан колективни уговор о изменама и допунама Посебног колективног уговора за високо образовање („Сл. гласник РС” бр. 12/2025 од 7. 2. 2025)
- Одлука о мрежи установа ученичког стандарда чији је оснивач Република Србија („Сл. гласник РС” бр. 12/2025 од 7. 2. 2025)
- Посебан колективни уговор о изменама и допунама и продужењу рока важења Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

ПРАВОСУЂЕ

- Правилник о листи категорија архивске грађе и документарног материјала са роковима чувања и доступности за област правосуђа у Републици Србији („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)
- Правилник о управи у јавном тужилаштву („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)
- Одлука о измени Одлуке о броју судија у судовима (број 119-05-139/2025-01) („Сл. гласник РС” бр. 15/2025 од 21. 2. 2025)
- Одлука о легитимацији члана Високог савета тужилаштва (А број 1120/24) („Сл. гласник РС” бр. 15/2025 од 21. 2. 2025)

ЗДРАВСТВО

- Листа лекова који се издају без лекарског рецепта и који се могу рекламирати у средствима јавног информисања („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)
- Одлука о изменама и допуне Одлуке о утврђивању износа надокнада за упис у именик, за издавање и обнављање лиценце, за издавање извода из именика, уверења и потврда из евиденција Фармацеутске коморе Србије („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)
- Наредба о проглашењу престанка епидемије заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о ценама здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Статут Коморе медицинских сестара и здравствених техничара Србије (званични пречишћени текст) („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

САОБРАЋАЈ

- Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за обављање ваздушног саобраћаја („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)

- Правилник о изменама Правилника о изгледу и садржини обрасца захтева за издавање и продужење рока важења лиценце за превоз, обрасцима лиценце за превоз и извода лиценце за превоз и начину стављања на увид јавности информације о издатим и одузетим лиценцама за превоз („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о изгледу и садржини обрасца захтева за издавање лиценце за превоз, изгледу и садржини лиценце за превоз и извода лиценце за превоз („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)

- Правилник о допуни Правилника о регистрацији моторних и прикључних возила („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Правилник о дозволама контролора летења, центрима за обуку и ваздухопловно-медицинским центрима („Сл. гласник РС” бр. 15/2025 од 21. 2. 2025)

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

- Одлука о управљању каматним ризиком у банкарској књижи („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о управљању ризицима банке („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Одлука о измени и допунама Одлуке о условима и начину обављања платног промета са иностранством („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Одлука о измени и допуни Одлуке о условима под којима и начину на који резиденти могу држати девизе на рачуну код банке у иностранству („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о ближим условима и начину вршења надзора над пословањем платних система („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

- Правилник о упису заложног права на инвестиционим јединицама алтернативних инвестиционих фондова и отворених инвестиционих фондова са јавном понудом („Сл. гласник РС” бр. 13/2025 од 14. 2. 2025)

ЕНЕРГЕТИКА

- Правилник о обрачуну просечне велепродајне цене деривата нафте EVRO DIZEL и EVRO PREMIJUM BMB 95 („Сл. гласник РС” бр. 10/2025 од 31. 1. 2025)

- Одлука о доношењу Методологије за одређивање цене приступа систему за транспорт природног гаса („Сл. гласник РС” бр. 12/2025 од 7. 2. 2025)

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

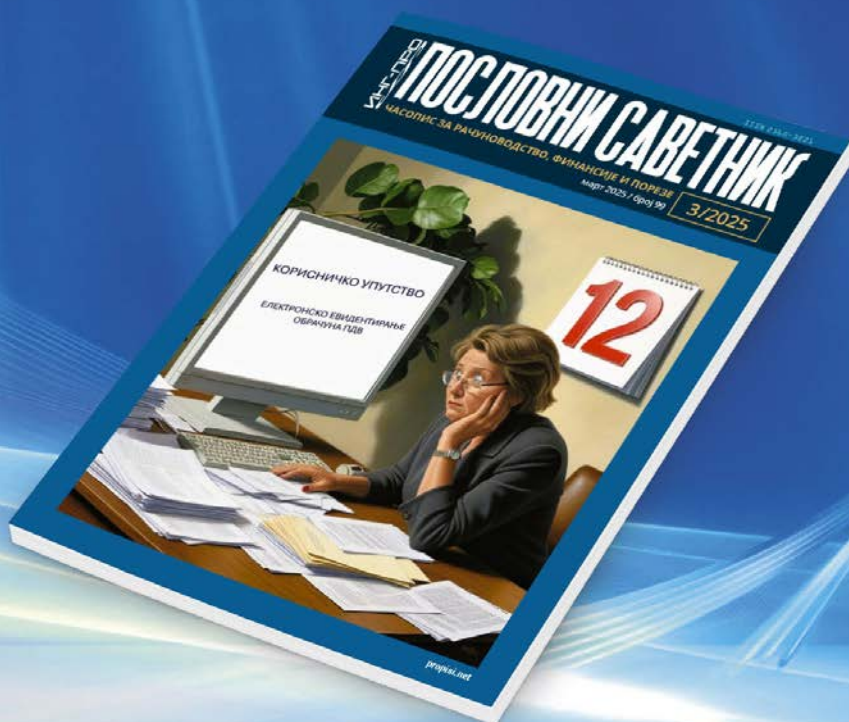
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Пословни саветник – штампани часопис: САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед